

Lov dunavske haringe (*Caspialosa kessleri pontica*) u jugoslavenskom delu Dunava

Po svom ekonomskom i biološkom značaju dunavska haringa nije do sada bila predmet stručnog interesovanja u Jugoslaviji. Ulov ove ribe, uglavnom na sektoru donjeg Dunava (od Đerdapa do ušća Timoka), - bio je neznatan, a sama riba po svom kvalitetu ne predstavlja ekonomsku važnost i interes jugoslavenskih ribara.

Međutim, za druge podunavske zemlje bliže ušću Dunava u Crno more (SR Rumunija i SSSR) dunavska haringa čini značajnu stavku u ukupnoj lovini u Dunavu i vrednog objekta u mibljnoj konzervnoj industriji. Napr. u rumunjskom delu Dunava u periodu 1923 - 1964. god. lovilo se godišnje od 29,7 (1947. g.) do 956,7 tona (1932. g.).

Dunavska haringa pripada rodu — *Caspialosa* — nastanjenih u pridunavskom reonu. Prva izučavanja crnomorskih haringi počinju radovima Pallas (1811 g.), Eichwalda (1839 g.), Nordmana (1842 g.), Kesslera (1874 g.), Antipe (1905 i 1909 g.), Braunera (1912 g.), i Berga (1916 g.). Daljnim ispitivanjima ove ribe bavili su se Isačenko (1925 g.), Borč (1933 - 1934 g.), Svetovidov (1943 g.), Nikoljski (1923 g.), Pavlov (1953 g.) i dr.

Nakon iznijetih više hipoteza o morfološkim i fiziološkim osobinama ove ribe, kao i o njenoj sistematskoj pripadnosti (po sovjetskim autorima, napr. Pavlov, - dunavsku haringu treba označiti kao *Caspialosa kessleri pontica* Eichwald, a po rumunjskim, napr. Duvaz i Nalbant, *alosa pontica* Eichwald) — ustanovljeno je, da dunavska haringa predstavlja tipičnu migratornu ribu iz Crnog mora u Dunav i obratno, da u Dunav ulazi radi oplodnje, egzistira u litoralnoj slatkovodnoj zoni Mora, mlađ se povlači iz Dunava radi daljeg razvića i dr. Sistematska istraživanja biologije dunavske haringe u Jugoslaviji do sa-

da nisu vršena, pa se sva naša saznanja o ovoj ribi baziraju uglavnom na podacima sovjetskih i rumunjskih istraživača.

Interesantno je usporediti rast dunavske haringe sa haringama iz reona Novorosijska, Dona, Volge i Dnjepra (prema podacima E. I. Miklaševskaja):

vodotok	pol	starost ribe — godina				
		1	2	3	4	5
Dunav	♂ ♂	11	18,4	24,3	28,4	30,8
	♀ ♀	11	18,4	23,6	27,2	29,8
reón Novo-rosijska	♂ ♂	9,5	21,1	24,4	27,5	—
	♀ ♀	9,8	17,5	21,2	24,0	—
Don	♂ ♂	11,7	16,8	19,5	22,8	—
	♀ ♀	10,8	14,7	18,3	21,5	—
Volga	♂ ♂	9,4	16,1	24,7	35,4	41,8
	♀ ♀	10,5	18,8	24,8	28,7	32,1
Dnjepr	♂ ♂	9,7	14,7	17,1	—	—
	♀ ♀	—	—	—	—	—

Kao što se vidi dunavska haringa brže raste od donske i iz reona Novorosijska, na nivou je haringe iz Dnjepra ali zaostaje po rastu od haringe iz Volge.

Migracija dunavske haringe iz Crnog mora u Dunav i obratno predstavlja i period intenzivnog lova ove ribe. Period mresta je do sada dovoljno izučavan, ali nisu utvrđeni tačni lokaliteti mresta i regioni do kojih migriraju dunavske haringe. Prikazom ulova ove ribe u jugoslavenskom delu Dunava daćemo svoj skromni doprinos rasvetljavanju migracije du-

navske haringe, jer sektor Đerdapa predstavlja naj-severniju tačku do koje migrira ova riba u periodu mresta.

Lovom dunavske haringe u Jugoslaviji bavi se u glavnom Ribarsko gazdinstvo »Đerdap« iz Kladova. O karakteristikama i tempu ulova ove ribe u Jugoslaviji možemo reći sledeće:

— Ulov dunavske haringe u Jugoslaviji u 1967. godini iznosio je (prema statistici ulova Ribarskog gazdinstva »Đerdap« iz Kladova i slobodne procene ne-evidentiranog ulova):

mesto ulova	april		maj		jun		jul		ukupno	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
Radujevac	—	—	12399	83,6	1842	12,4	600	4,0	14841	100,0
Brza Palanka	—	—	1743	84,9	209	10,2	100	4,9	2052	100,0
Ljubičevac	—	—	296	59,0	142	28,3	64	12,7	502	100,0
Korbovo	72	0,5	12838	79,4	2542	15,7	711	4,4	16163	100,0
Kladovo	—	—	432	92,7	24	7,3	—	—	466	100,0
Ukupno:	72	0,2	27708	81,5	4768	14,0	1475	4,3	34024	100,0

— Dunavska haringa se lovi u Jugoslaviji u reonu Dunava od bugarske granice do Sipskog kanala. Lovni tereni su: Radujevac, Brza Palanka, Ljubičevac, Korbovo i Kladovo sa Sipom u dužini od oko 100 km;

— Najveće količine ulove se na terenima bliže bugarskoj granici, a najmanje u reonu Kladova (Sipa) što pokazuje prikaz procentualnog ulova dunavske haringe u 1967. godini:

Radujevac	43,6%
Korbovo	47,5%
Brza Palanka	6,0%
Ljubičevac	1,5%
Kladovo	1,4%

— Dunavska haringa lovi se u Jugoslaviji od aprila do jula i to prema sledećoj dinamici:

april	0,2%
maj	81,5%
jun	14,0%
jul	4,3%
ukupno:	100,0%

— Ulov dunavske haringe po dekadama u Korbovu, Brzoj Palanci i Kladovu vidi se iz sljedećeg prikaza:

	Korbovo			Brza Palanka		Kladovo	
	maj	jun	jul	maj	jun	maj	jun
I	30,95	8,14	1,24	4,58	67,27	2,88	87,5
II	58,27	39,92	46,05	33,58	32,73	84,17	12,5
III	10,78	51,94	52,71	61,84	—	12,95	—
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

— Veličina pojedinih ulovljenih primeraka iznosi u proseku 3 - 4 komada u 1 kg (odn. 250 - 333 gr po komadu). Prvih 7 - 10 dana masovnog ulova pojavljuju se krupniji primerci i dostižu i do 2 - 3 komada u 1 kg (od 333 do 500 gr po komadu), a pri kraju lova su sitniji odn. 5 komada u 1 kg (oko 200 gr po komadu);

— Gro ulovljene ribe bio je još neizmrešten, što dokazuje, da se ova riba mresti u jugoslavenskom delu Dunava u reonu Sipa;

— Dunavska haringa lovi se isključivo setkama (površinski i dubinski) i to danju i noću. Setke imaju okca od 35 mm, izrađene su od najlon konca 210/2, dužina im je 70 - 100 m a dubina 170 oka. Na ovom sektoru je ranije vrlo malo lovljena ova riba, jer su setke bile od grubog konca. Od kako se koristi tanak najlon konac ulov haringe je znatno veći;

— Dunavska haringa na lokalnom tržištu ne predstavlja kvalitetnu ribu, te se prodaje po ceni najne-kvalitetnije ribe što u krajnoj liniji umanjuje lovni interes ribara.

Ceneći značaj ove ribe za sektor Dunava od ušća do Đerdapa Mešovita komisija o ribarstvu u vodama Dunava predvidela je poseban režim zaštite dunavske haringe u vreme mresne migracije za svaku godinu, kao i opsežna naučna ispitivanja ove ribe.

Smatramo, da bi bilo poželjno da i ribarski stručnjaci Jugoslavije pristupe izučavanju biologije dunavske haringe i da tako doprinesu rasvetljavanju kompleksa mresne migracije dunavske haringe u donjem toku Dunava (Đerdap — delta Dunava). Ovo bi bilo potrebno tim više, što će izgradnja brane u Đerdapu svakako uticati na dinamiku migracije dunavske haringe u ovom sektoru Dunava u izmenjenim hidrološkim i dr. uslovima nakon završetka brane i akumulacionog jezera.